

INLEIDING WATERSCHAP DE DONGESTROOM

Waterschap de Dongestroom werd opgericht in 1976 en omvat het gebied van het Oude Maasje en het stroomgebied van de rivier de Donge. Het waterschap is gelegen in de gemeenten Alphen en Riel, Baarle-Nassau, Dongen, Geertruidenberg, Goirle, Gilze-Rijen, 's Gravenmoer, Loon op Zand, Oosterhout, Raamsdonk, Sprang-Capelle, Tilburg, Waalwijk en Waspik. De oppervlakte van het waterschap bedraagt 31.300 ha.

Honderd jaar geleden waren er in Brabant meer dan 250 waterschappen. Dit is meer dan nu in heel Nederland. In 1940 waren er ongeveer 200 en per 1 januari 1985 zijn er minder dan 40 waterschappen en hoogheemraden in Noord-Brabant. Voor wat betreft het gebied van het Oude Maasje en het stroomgebied van de rivier de Donge is de concentratie van waterschappen vooral na 1939 versneld op gang gekomen. Het provinciaal bestuur in Noord-Brabant besloot hiertoe om een tweetal redenen:

Een groot waterschap kan meer bestuurskracht opbrengen dan een klein waterschap en het kan (vooral technisch) beter inspelen op het toenemend aantal waterstaatkundige problemen. Door de uitvoering van ruilverkavelingen en plannen tot waterrijmaking zijn grotere waterstaatkundige eenheden ontstaan. Wanneer er in het ene gebied waterschapswerken worden uitgevoerd, is dit vaak van invloed op de afwatering van een ander gebied.

Voor het gebied van waterschap De Dongestroom geldt dat we te maken hebben met een hoog- en een laaggelegen gebied. De afwatering in het hoger gelegen gebied hangt nauw samen met de hoeveelheid water in het lage gebied.

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

Op de kaarten 1 en 2 is de begrenzing van de voormalige polders en waterschappen in het gebied van waterschap De Dongestroom in beeld gebracht. Dat de oudste waterschappen alleen in het noordelijk gedeelte liggen is niet zo verwonderlijk. Deze gronden zijn veel lager gelegen en de waterstaatkundige toestand in het gebied van het Oude Maasje en het voormalig waterschap De Beneden Donge is van oudsher zeer slecht geweest. Bij stormvloed liepen de polders geheel of gedeeltelijk onder water en als gevolg van gestremde lozing trad er dan ook nog wateroverlast op vanuit de hoger gelegen gebieden.

Sint Elisabethvloed

Berucht is de stormvloed uit 1421, beter bekend als de Sint Elisabethsvloed. Hierdoor werd in één slag een einde gemaakt aan het enorme waterschapsgebied van de Grote- of Zuidhollandse Waard en ontstond tegelijkertijd de Biesbosch. In 1421 was de Zuidhollandse Waard een van de grootste en vruchtbaarste polders in het toenmalige Holland. Het poldergebied werd bestuurd door een hoogheemraadschap en viel onder het gezag van de graven van Holland. De belangrijkste oorzaak van deze stormvloedramp is het politiek getwist tussen de Hoeken en de Kabeljauwen. In de strijd om de macht tussen Jacoba van Beieren en haar oom Jan van Beieren is het onderhoud van de dijken van de Zuidhollandse Waard flink verwaarloosd. De gevolgen van de dijkbreuk waren in ieder geval ontzettend. Een groot aantal dorpen werd overspoeld en bijna 43.000 hectaren polderland verdween in de golven. Honderden mensen en een zeer groot aantal dieren kwamen om. de Grote- of Zuidhollandse Waard had opgehouden te bestaan.

Herstel

Al vrij kort na de Sint Elisabethsvloed wilde men grote stukken grond opnieuw gaan indijken. Die poging is echter op niets uitgelopen, omdat de instanties die hierover moesten beslissen te lang bleven praten. Er ging veel kostbare tijd verloren en ondertussen kon de binnendringende zee haar verwoestende werk doen. De Zuidhollandse Waard zou nooit meer boven water komen.

In de 2de helft van de 15de eeuw werd begonnen met de aanleg van een waterkerende dijk in de richting oost-west tussen Besoyen en Raamsdonk. Langs deze winterdijk ontstond een langgerekte bebouwing die bekend werd onder de naam "De Langstraat". De polders die in dit gebied ontstonden noemde men de "Langstraatpolders". Ook de laaggelegen Dongelanden werden in de Loop der eeuwen stukje bij beetje omkaad of bedijkt en weer bewoond. De slechte waterstaatkundige toestand

in het gebied van het Oude Maasje en de Beneden Donge bleef echter tot in de 20ste eeuw grote problemen opleveren.

Wat was namelijk het geval?

Tot de afsluiting van het Haringsvliet en het Volkerak stond dit gebied onder invloed van de getijbeweging op zee en van de oppervlaktewaterafvoer van de Rijn en de Maas. De buitenpolders in het Beneden-Dongegebied en het gebied van het Oude Maasje fungeerden als bergboezem. In dit gebied dienden de waterkeringen lager te worden gehouden (max. 2.50 m. + N.A.P.) dan elders in het rivierengebied, wat tot gevolg had dat er iedere winter opnieuw dijkdoorbraken en overstromingen plaatsvonden. Bij zo'n teveel aan water in de Langstraatse buitenpolders kon het overtollige water in de binnenpolders niet worden geloosd, zodat ook het land achter de dijken onder water kwam te staan.

Na de afsluiting van het Haringvliet in 1970 als onderdeel van de Deltawerken, kon eindelijk begonnen worden met de uitvoering van de zogeheten watervrijmaking van het gebied van de Beneden-Donge en het Oude Maasje. Deze plannen worden tegelijkertijd uitgevoerd met de ruilverkaveling "Zuiderafwateringskanaal-Beneden Donge". Het hoger gelegen zuidelijk gebied heeft thans na uitgebreide verbeteringswerkzaamheden en enkele ruilverkavelingen een eigentijdse infrastructuur. Uiteindelijk moeten al deze waterstaatkundige werken een eind maken aan vijf en een halve eeuw overstromingen en wateroverlast. In die eeuwen heeft de mens de strijd met het water aangebonden, zijn waterschappen gekomen en gegaan en zijn er kaden en dijken aangelegd, sluizen en gemalen gebouwd en afvoerkanalen gegraven. De zorg om droge voeten en bouwgrond is in al die tijd alleen maar groter geworden.

VOORGANGERS VAN WATERSCHAP DE DONGESTROOM

POLDERS EN WATERSCHAPPEN IN HET GEBIED VAN HET OUDE MAASJE

In de 20ste eeuw werden verschillende plannen ontworpen ter verbetering van de waterstaatkundige toestand van de polders in het gebied van het Oude Maasje. Die plannen vonden geen doorgang, doordat er bezwaren waren van:

- De grondbezitters in de hoopolders, omdat de vloedwerking dan zou uitblijven.
- De schippers, omdat zonder de vloedwerking de Langstraatse havens niet bereikbaar zouden zijn.
- De industrie, die vreesde dat waterverversing ten behoeve van de Waalwijkse leerlooierijen te kostbaar zou worden.

Tenslotte werd in de jaren 1880 - 1900 de Bergsche Maas tussen Heusden en Keizersveer gegraven om het water in het bovengebied sneller naar zee te kunnen afvoeren. De uitvoering van deze Maasmondwerken bracht echter voor het gebied rond het Oude Maasje eerder een verslechtering dan een verbetering van de waterstaatkundige toestand met zich mee. Om deze problemen weg te nemen werd rond 1900 door het Rijk het Zuiderafwateringskanaal gegraven. Dit kanaal vangt aan bij de winterdijk, nabij de grensscheiding tussen de gemeenten Waalwijk en Sprang-Capelle en loopt zo westwaarts door Waspik om bij het Keizersveer uit te monden in het Oude Maasje. Daar is naast de uitwateringssluis een schepadstoomgemaal gebouwd, waarmee het kanaal bij hoge waterstand op peil wordt gehouden. Het beheer van het Zuiderafwateringskanaal met bijbehorende kunstwerken en het stoomgemaal berustte bij Rijkswaterstaat. Met het malen werd slechts aangevangen wanneer de Maas bij Grave een bepaalde stand had bereikt en natuurlijke lozing niet meer mogelijk was. Rijkswaterstaat moest namelijk bij de maling rekening houden met de belangen van een veel groter gebied.

Rijkswaterstaat bood wel extra hulp, maar dat haalde niets uit. Bij hoge waterstanden op het Oude Maasje kon het st

Ondanks de reeds genomen maatregelen bleef de gebrekkige waterafvoer overlast bezorgen in de Langstraat.

Rijkswaterstaat bood wel extra hulp, maar dat haalde niets uit. Bij hoge waterstanden op het Oude Maasje kon het stoomgemaal geen water lozen vanwege de te hoge opvoerhoogte.

Waterschap Het Zuiderafwateringskanaal

Om aan deze onhoudbare toestand een einde te maken hebben een aantal besprekingen tussen de waterschappen in het gebied en Rijkswaterstaat plaatsgevonden.

Rijkswaterstaat bleef zich evenwel beperken tot het wegwerken van overtollig water. Wilde de streek meer dan moest men trachten samen een nieuw waterschap op te richten dat het hele gebied van het

Zuiderafwateringskanaal zou omvatten. Dit nieuwe waterschap zou dan het gemaal te Keizersveer en het beheer en onderhoud van het Zuiderafwateringskanaal moeten overnemen.

In 1925 werd het waterschap Het Zuiderafwateringskanaal opgericht. Het was een overkoepelend waterschap met als belangrijkste taak het verbeteren van de waterafvoer in zijn gebied.

Het voorlopig bestuur sprak reeds in de eerste vergaderingen over de dringende noodzaak om verbetering te krijgen in de waterstaatkundige toestand van het betrokken gebied, wat volgens haar alleen bereikt kon worden indien het Zuiderstoomgemaal, het Zuiderafwateringskanaal en het Overdiepse stoomgemaal van het Rijk zouden worden overgenomen. Bij Wet van 30 november 1934 werd het gemaal te Keizersveer, het Zuiderafwateringsbeheer en onderhoud overgedragen aan het waterschap het Zuiderafwateringskanaal tegen een afkoopsom van f264.000,00.

Het schepradstoomgemaal te Keizersveer werd omgebouwd tot een elektrisch gemaal. Tevens werd een begin gemaakt met het verhogen en verzwaren van de kaden langs het Oude Maasje.

Van 1928 tot 1953 fungeerde het waterschap Het Zuiderafwateringskanaal, waarvan de secretarie in Waspik was gevestigd, als overkoepelend orgaan voor een 12-tal (later 11) verschillende waterschappen.

In 1940 werden enkele van deze polders opgeheven c.q. samengevoegd (zie schema), maar deze reorganisatie hield voor het waterschap Het Zuiderafwateringskanaal weinig veranderingen in. Enkel de oprichting van het waterschap De Overdiepse Polders gaf enige wijziging in de taak van het overkoepelend waterschap. Het Waspikse veer en veerhuis, het waterschap Het Zuiderafwateringskanaal gelegen in de Overdiepse polders werden in beheer en onderhoud overgedragen aan het waterschap De overdiepse Polders.

Per 1 juli 1953 vond opnieuw een reorganisatie plaats.

Alle inliggende waterschappen werden opgeheven. Het waterschap Het Zuiderafwateringskanaal had voortaan tot taak het beheren en onderhouden, tot stand brengen en verbeteren van alle afwaterings-bemalings- en watervoorzieningswerken in zijn gebied, alsmede de zorg voor de dijken langs het Oude Maasje en de wegen.

Waterschap Het Zuiderafwateringskanaal werd opgeheven per 1 februari 1976.

Waterschap De Binnenpolder van Waalwijk

De Binnenpolder van Waalwijk was tot 1953 gelegen in het gebied van het overkoepelend waterschap Het Zuiderafwateringskanaal. Het loosde zijn water niet op het Zuiderafwateringskanaal, maar op de langs de Maasdijk gelegen en bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnde Zuiderkanaal. Bij de reorganisatie en opheffing van waterschappen in het gebied van waterschap Het Zuiderafwateringskanaal in 1953 bleef De Binnenpolder van Waalwijk als een zelfstandige polder voortbestaan.

Pas in 1976 werd het waterschap opgeheven en met uitzondering van de gronden gelegen onder Loon op Zand buiten waterschapsverband gebracht. De gronden gelegen onder Loon op Zand werden opgenomen in nieuwe waterschap De Dongestroom.

POLDERS EN WATERSCHAPPEN IN HET STROOMGEBIED VAN DE RIVIER DE DONGE

Bij besluit van Provinciale Staten van 27 januari 1964 is bepaald dat de waterschappen De Beneden Donge, De Donge en de Gecombineerde Aanwassen met ingang van 1 februari 1965 werden opgeheven en dat per 1 januari 1965 werd opgericht het waterschap De Donge ('s Gravenmoer). Deze drie waterschappen vormden op grond van hun gemeenschappelijke belangen bij de waterstaatkundige toestand van de Dongerivier en haar zijtakken een natuurlijke eenheid. In de praktijk bleek namelijk steeds meer dat de afwateringsproblemen van het beneden-Dongegebied nauw samenhangen met die van het boven-Dongegebied.

Samenvoeging van de waterschappen De Donge, De Beneden Donge en de Gecombineerde Aanwassen bracht het hele stroomgebied van de rivier De Donge onder een waterschapsbestuur en maakte het mogelijk de waterstaatswerken beter op elkaar af te stemmen.

De vervulling van de rivier de Donge dateert al van rond de eeuwwisseling. Op initiatief van de waterschappen De Donge en De Beneden Donge werd de zogeheten "Donge-Commissie" ingesteld. Deze commissie werd belast met het onderzoek naar een bestuurlijke oplossing van het afvalwateraangestuk van de Donge. Dit onderzoek resulteerde in 1950 in de oprichting van het waterschap Zuiveringschap De Donge.

Dit waterschap werd in 1971 opgeheven en opgenomen in het waterschap West-Brabant.

Het boven-Dongegebied

Tot 1921 waren alle waterlopen van overwegend belang in Alphen en omgeving in beheer en onderhoud bij de gemeente Alphen en Riel. Deze gemeente heeft daartoe ook de eerste legger der watergangen opgesteld omstreeks 1890. Uit de topografische kaart van 1850 blijkt dat er in die tijd nog maar weinig gronden in het boven-Dongegebied in cultuur gebracht waren. De behoefte aan een goede waterbeheersing in dit gebied was dus waarschijnlijk ook nog niet zo groot, het overtollig water van de rivier de Donge zocht zijn weg vanzelf wel naar beneden.

De zorg voor de rivier de Donge en voor de waterlopen die hun water hierop afvoerden, werd uiteindelijk in 1921 opgedragen aan het speciaal daartoe opgerichte waterschap De Donge (Tilburg/Gilze).

Het waterschap was gelegen in de gemeenten Alphen en Riel, Baarle-Nassau, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Loon op Zand, Oosterhout en Tilburg en had een oppervlakte van ongeveer 14.550 hectaren. In 1965 werd het waterschap opgeheven.

Het beneden-Dongegebied

Het waterschap de Beneden Donge, opgericht in 1922, was aanvankelijk een overkoepelend waterschap en had alleen tot taak de zorg voor de waterkeringen en de bemaling in zijn gebied.

De overige taken werden behartigd door de inliggende waterschappen zelf. Deze toestand was echter niet ideaal, omdat afbakening van de bevoegdheden als uiterst moeilijk werd ervaren.

Bij de voorbereiding van de Maasmondwerken was maar al te zeer gebleken hoeveel de zelfstandige poldertjes van elkaar verschilden in taak, vorm en grootte en dat de waterstaatkundige toestand in het gebied van de Beneden Donge erg ingewikkeld was.

De meeste Dongepolders waren zo laag gelegen dat hun zomerpeil maar weinig boven het laagwater lag. Zodoende had men bij ongunstige omstandigheden veel hinder van een teveel aan water.

De Dongepolders lagen zodanig langs de takken van de rivier verspreid en er was zoveel verschil in de hoogte dat vereniging tot één bemalingsgebied niet mogelijk was. Na lang wikken en wegen, plannen maken en onderhandelen bleek de zelfstandigheidsfactor te overheersen. Besloten werd om in elk daarvoor in aanmerking komende polder naast de uitwaterings sluis ook een electrisch gemaal te bouwen. In totaal werden 32 pompstations gebouwd, die een totale oppervlakte van 3.741 hectaren bemaalden.

Het waterschap De Beneden Donge deed herhaalde pogingen om de bemaling in eigen beheer te krijgen, teneinde de capaciteit beter aan te kunnen passen aan de behoefte. In augustus 1941 werden de rijksbemalingswerken in de Dongepolders overgedragen aan het waterschap De Beneden Donge. In opdracht van het waterschapsbestuur was intussen door het ingenieursbureau Bogaerts te 's-Gravenhage een plan opgesteld tot verbetering van de afwatering in het hele gebied. Daarin werd een geheel nieuwe bemaling geprojecteerd; niet alleen voor het beneden-Dongegebied zelf, maar ook om de grote toevoer van water uit het bovenste stroomgebied van de Donge af te kunnen voeren.

De vroegere rijksbemaling werd vervangen door 7 electrische gemalen en in het kader van de ruilverkavelingen in het gebied werd het waterlopenstelsel voor de ontwatering en watervoorziening sterk verbeterd en uitgebreid. Het overkoepelend waterschap De Beneden Donge werd in 1944 tevens belast met het beheer en onderhoud van de waterkeringen in het gebied van de Donge en de daarmee in open verbinding staande wateren, waaronder de 's Gravenmoerse Vaart.

In 1940 vond een reorganisatie plaats van waterschappen in het gebied van waterschap De Beneden Donge. Een aantal waterschappen werkten al geruime tijd samen met betrekking tot het beheer van wegen en het verhogen en verzwaren van dijken langs de zuidzijde van de Bergsche Maas en de Amer. Deze samenwerking resulteerde in 1940 in de opheffing van de zes betrokken waterschappen en de oprichting van een nieuw waterschap De Gecombineerde Dongepolders.

De inliggende waterschappen hadden de zorg voor de waterkeringen niet meer, terwijl door de bouw van gemalen en de aanleg van een bijbehorend netwerk van waterleidingen een meer doeltreffende waterbeheersing tot stand was gekomen.

Daarom werd in 1950 besloten tot opheffing van de inliggende waterschappen en samenvoeging tot één groot waterschapsgebied onder één bestuur: De Beneden Donge. De secretarie van het waterschap was gevestigd in 's Gravenmoer. In 1965 werd waterschap De Beneden Donge opgeheven.

Waterschap De Gecombineerde Aanwassen

Waterschap De Gecombineerde Aanwassen was gelegen onder de gemeente Raamsdonk en heeft, vooral sinds de afsluiting van het Ramgat omstreeks 1933, een overheersende positie ingenomen ten

opzichte van de andere waterschappen in de directe omgeving. In 1940 werd het waterschap uitgebreid met de waterschappen De Polder Achter de Hoeven, De Nieuwe Dombosch en een klein gedeelte van de Nieuwe Buitendijkse Hooipolder. In 1965 werd het waterschap opgeheven en opgenomen in waterschap De Donge ('s Gravenmoer). De grootte van de polder bedroeg slechts 200 hectaren en na de bouw van een bemalingsinrichting was het niet meer mogelijk de steeds stijgende uitgaven het hoofd te bieden. Bovendien had het waterschap De Gecombineerde Aanwassen nog maar een beperkte zelfstandige taak, omdat het beheer en onderhoud van de waterkeringen in zijn gebied eerder was overgedragen aan het waterschap De Beneden Donge

OPRICHTING VAN HET WATERSCHAP DE DONGESTROOM

Door de uitvoering van de ruilverkaveling "Zuiderafwateringskanaal-Beneden Donge" zijn beide waterschappen een waterstaatkundige eenheid gaan vormen. Bij de oprichting van een nieuw waterschap had men voor ogen het gehele gebied van het Oude Maasje en het stroomgebied van de rivier De Donge onder één waterschapbestuur te brengen. Daarom werden bij de reorganisatie van de waterschappen Het Zuiderafwateringskanaal en De Beneden Donge tevens de waterschappen gelegen onder de gemeente Waalwijk betrokken.

De Binnenpolder en De Buitenpolder van Baardwijk en de Buitenpolder van Waalwijk werden buiten waterschapsverband gebracht.

De gronden gelegen onder Loon op Zand werden opgenomen in het nieuw op te richten waterschap De Dongestroom. Het overgebleven deel van het waterschap De Binnenpolder van Waalwijk werd eveneens buiten waterschapsverband gebracht.

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van 15 november 1975 werden opgeheven per 1 februari 1976 de waterschappen Het Zuiderafwateringskanaal, De Donge en De Binnenpolder van Waalwijk en werd opgericht per 1 januari 1976 een nieuw waterschap De Dongestroom.

DE ARCHIEVEN

Archiefzorg

De kleinere polders en waterschappen hadden in het verleden vaak geen eigen archiefbewaarplaats. De meeste archieven werden aan huis bewaard door de secretaris-penningmeester en bij overdracht aan een volgende functionaris is het heel waarschijnlijk dat er stukken verloren gingen. Bij opheffing dienden de archieven overgedragen te worden aan het waterschap waarin de betreffende polder was opgegaan en dat daarom als wettelijk rechtsopvolger beschouwd kan worden. In een aantal gevallen werd gebruik gemaakt van het provinciaal archief of van gemeentelijke archiefbewaarplaatsen.

In 1977 werd op initiatief van drs. I.W.L.A. Caminada, provinciaal archiefinspecteur in Noord-Brabant, begonnen met het bijeenbrengen van de archieven van de opgeheven polders en waterschappen in het gebied van waterschap De Dongestroom. Het dagelijks bestuur van het waterschap had besloten dat een eenmalige ordening van de polderarchieven door een middelbaar archiefambtenaar een goede zaak zou zijn.

Per 1 augustus 1983 werd A.L.M. van Zeeland belast met het ordenen en beschrijven van de archieven van vóór 1976. Vanaf september 1985 werden de werkzaamheden voortgezet door W.J.A. Koolen. Het inventarisatieproject werd begeleid vanuit de provinciale archiefinspectie door de heer I.Caminad en mw. M.H. van de Heuvel-Habraken. Een drietal archieven (De Binnenpolder van 's Grevelduin-Capelle, de Binnenpolder van Vrijhoeve-Capelle en Klein Waspik) zijn reeds in 1979 geïntariseerd door de heer W.Visser, toendertijd werkzaam bij de provinciale archiefinspectie in Noord-Brabant.

Inventaris

Begonnen werd met het inventariseren van de kleinere polderarchieven, met in hoofdzaak 19de en 20ste eeuwse stukken, hoewel ook stukken zijn aangetroffen uit de 18de en in een enkel geval 17de eeuw (Dongendijkse polder, 1689-1950). Bij de kleinere polder-en waterschapsarchieven is ordening en inventarisatie voorheen in de regel achterwege gebleven. Aangezien het beperkte hoeveelheden archivalia betrof, was het geheel toch wel te overzien. In enkele grotere archieven werden soms weer wel beknopte inventarislijsten aangetroffen.

Voor wat betreft de inventarisatie van de recentere archieven. het archief van het waterschap De Donge (Tilburg/Gilze) verkeerde in een vrij chaotische toestand; veel stukken zullen voortijdig zijn

vernietigd of op andere wijze verloren zijn gegaan. Het archief van waterschap De Beneden Donge daarentegen zat archivistisch vrij degelijk in elkaar. Hoofdzakelijk is aandacht besteed aan de materiële verzorging en de vernietiging.

Hetzelfde geldt voor het archief van waterschap Het Zuidafwateringskanaal. Beide waterschappen hanteerden echter een minder gebruikelijk registratuurstelsel, terwijl in de toepassing van deze stelsels enige onlogische elementen zaten en de stukken niet altijd even goed opgeborgen waren. De archiefbescheiden van waterschap De Donge ('s Gravenmoer) bevonden zich deels binnen de registratuerbescheiden van het waterschap De Dongestroom en moesten daarvan gescheiden worden.

Tijdens de inventarisatie van het archief van waterschap De Binnenpolder van Waalwijk kwamen nog archiefstukken boven water, welke zich in het bezit bevonden van de voormalig secretaris-penningmeester van dit waterschap. In enkele gemeentelijke archiefbewaarplaatsen, waaronder die van Sprang-Capelle, Raamsdonk en Waspik bevinden zich stukken betreffende onder die gemeenten gelegen polders. In een aantal gevallen fungeerde het dorpsbestuur tevens als polderbestuur en is voor wat betreft de stukken van vóór 1811 moeilijk aan te geven wat precies polderarchief is. Het bij de inventarisatie gebruikte indelingsschema is gebaseerd op het "basisschema inventarisatie polderarchieven (schema van Van de Gouw).

Vernietiging

Bij het selecteren van voor vernietiging in aanmerking komende stukken heeft tot leidraad gediend de "Lijst van voor de vernietiging in aanmerking komende stukken in de archieven van waterschappen, veenschappen en veenpolders" (1983). Voor de inventarisatie bedroeg de omvang van de archieven ongeveer 110 strekkende meter.

Na inventarisatie bleven er 62,5 meter archief in dozen opgeborgen, 31 registers van groot formaat en 2 rollen bewaard. Gemiddeld is uit de archieven ruim 40% vernietigd. Voor de recentere archieven ligt dit percentage hoger en voor de oudere archieven lager.

Tijdens de inventarisatie werden archivalia aangetroffen, welke niet in de betreffende archieven thuishoren en volgens het bestemmingsbeginsel dienen te worden teruggebracht naar het archief waartoe ze wel behoren. Hier is zoveel mogelijk naar gestreefd.

Kaartmateriaal

Bij de inventarisatie van de archieven is vrijwel geen kaartmateriaal aangetroffen, terwijl uit de overgeleverde stukken blijkt dat er wel polderkaarten aanwezig waren en dat in andere gevallen gesteld kan worden dat er wel polderkaarten aanwezig moeten zijn geweest. Het ontbreken van dergelijke stukken is een groot gemis en een niet geringe verarming van de archieven.

Tot slot

Gaarne wil ik allen die aan het tot stand brengen van deze inventaris hebben meegewerkt, bedanken voor hun inbreng.

H.L.J. Eland, medewerker van de Technische Dienst van het waterschap vervaardigde het schema en de kaarten.

Ik hoop dat door het uitbrengen van dit boekwerk de belangstelling voor de waterschapsgeschiedenis van dit gebied gestimuleerd zal worden.

's Gravenmoer, september 1987

Wilma Koolen.

INLEIDING WATERSCHAP DE BENEDEN DONGE

Gelegen onder:

's-Gravenmoer, Dongen, Geertruidenberg, Loon op Zand, Oosterhout, Raamsdonk, Sprang-Capelle, Waspik en Teteringen.

Historie:

Opgericht op 12 januari 1922. Aanvankelijk was het een overkoepelend waterschap met als taak de bemaling en (na 1944) de zorg voor de waterkeringen in zijn gebied. Per 1 juli 1950 opheffing van de inliggende waterschappen en samenvoeging tot één groot waterschap De Beneden Donge. Op 1 februari 1965 werd dit waterschap opgeheven en ging op in waterschap De Donge ('s-Gravenmoer).

Nummer Toegang: 1141

**Inventaris van het archief van het waterschap
De Beneden Donge te 's Gravenmoer, 1920-
1965**

I N H O U D S O P G A V E

BESCHRIJVING VAN DE ARCHIEFBESTANDELEN.....	5
1. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	5
1.1. agenda's en notulen.....	5
1.2. ingekomen en uitgegane stukken.....	5
2. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	7
2.1. bestuursinrichting.....	7
2.1.1. algemeen.....	7
2.1.2. oprichting.....	7
2.1.3. begrenzing.....	7
2.1.4. kaarten.....	8
2.2. bestuur.....	8
2.2.1. algemeen.....	8
2.2.2. stemgerechtigde ingelanden / hoofdingelanden.....	9
2.2.3. bezoldiging.....	9
2.2.4. inliggende waterschappen.....	9
2.3. hulpmiddelen bij de uitvoering van de taak.....	9
2.3.1. personeel.....	9
2.3.1.1. algemeen.....	9
2.3.1.2. instructies te volgen procedures.....	10
2.3.1.3. secretaris / penningmeester.....	10
2.3.1.4. machinist / bemalingsbeambte.....	11
2.3.1.5. veldwachter.....	11
2.3.1.6. andere.....	11
2.3.1.7. bezoldiging.....	11
2.3.1.8. sociale voorzieningen.....	12
2.3.1.8.1. algemeen.....	12
2.3.1.8.2. rentezegels.....	12
2.3.1.8.3. ziekwet.....	12
2.3.1.8.4. werkloosheidswet.....	13
2.3.1.8.5. ongevallenwet.....	13
2.3.1.9. pensioen en wachtgeld.....	13
2.3.2. gebouw en huisvesting.....	13
2.3.3. archief en registratuur.....	14
2.3.4. financiën.....	14
2.3.4.1. algemeen.....	14
2.3.4.2. rekening-courant.....	15
2.3.4.3. geldleningen en aandelen.....	15
2.3.4.4. belastingen.....	16
2.3.4.4.1. omslag.....	16
2.3.4.4.1.1. vaststelling en classificatie.....	16
2.3.4.4.1.2. heffing.....	16
2.3.4.4.1.3. kohieren.....	17
2.3.4.4.1.4. invordering.....	17
2.3.4.4.1.5. andere belastingen.....	17
2.3.4.5. eigendommen.....	18
2.3.4.5.1. algemeen.....	18
2.3.4.5.2. onroerende goederen.....	18
2.3.4.5.2.1. verzekering en oorlogsschade.....	18
2.3.4.5.2.2. aankoop.....	19
2.3.4.5.2.3. verkoop.....	20

2.3.4.5.2.4. verhuur.....	20
2.3.4.5.2.5. verpachting.....	20
2.3.4.5.3. roerende goederen.....	20
2.3.4.5.3.1. verzekering.....	20
2.3.4.5.3.2. aankoop en verkoop / gebruik en onderhoud.....	21
2.3.4.6. verantwoording van het financieel beheer.....	21
2.3.4.6.1. algemeen.....	21
2.3.4.6.2. kasboeken.....	21
2.3.4.6.3. grootboeken.....	22
2.3.4.6.4. begrotingen.....	23
2.3.4.6.5. rekeningen.....	24
2.3.4.6.6. bijlagen tot de rekening.....	24
2.4. uitvoering van de taak.....	25
2.4.1. algemeen.....	25
2.4.2. ruilverkavelingen.....	26
2.4.3. toezicht.....	27
2.4.3.1. keur.....	27
2.4.3.2. schouw.....	27
2.4.3.3. vergunningen en ontheffingen.....	27
2.4.4. beheer en onderhoud waterstaatswerken.....	29
2.4.4.1. algemeen.....	29
2.4.4.2. waterstand.....	29
2.4.4.3. waterleidingen.....	31
2.4.4.3.1. algemeen.....	31
2.4.4.3.2. legger.....	31
2.4.4.3.3. de Donge.....	31
2.4.4.3.4. 's Gravenmoersche vaart, -haven en -gat.....	32
2.4.4.3.5. Veertels.....	32
2.4.4.3.6. Groenendijkse Haven.....	32
2.4.4.3.7. Melkhaven.....	33
2.4.4.3.8. andere.....	33
2.4.4.4. sluisen, stuwen en duikers.....	34
2.4.4.4.1. sluisen.....	34
2.4.4.4.2. stuwen.....	34
2.4.4.4.3. duikers.....	35
2.4.4.5. waterkeringen.....	35
2.4.4.5.1. algemeen / onderhoud.....	35
2.4.4.5.2. leggers.....	36
2.4.4.5.3. Dongebekadingen.....	36
2.4.4.5.4. andere bekadingen.....	37
2.4.4.5.5. stormvloed, doorbraken en overstromingen.....	37
2.4.4.6. bemaling.....	38
2.4.4.6.1. algemeen.....	38
2.4.4.6.2. energievoorziening ten behoeve van gemalen.....	40
2.4.4.6.3. bemalingsgebied gemalen Raamsdonk, Hoge Brug en Veertels.....	40
2.4.4.6.4. bemalingsgebied gemalen Willemsbrug, Kazegat en Eendracht.....	41
2.4.4.6.5. bemalingsgebied Groenendijk.....	42
2.4.4.6.6. vijzel Kromgat.....	42
2.4.4.7. bruggen.....	42
2.4.4.8. wegen.....	43
2.4.5. waterkwaliteit.....	44
2.5. samenwerking met andere instellingen.....	44

Beschrijving van de archiefbestanddelen

1. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

1.1. AGENDA'S EN NOTULEN

- 1-2** Agenda's voor de vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden.
1920-1963 1 pak en 1 omslag
- 1** 1920-1949.
- 2** 1950-1963.
- 3** Beknopte notulen van de vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden.
1940, 1943 2 stukken
- 4** Notulen van de vergaderingen van de commissie van voorbereiding, het
voorlopig dagelijks bestuur en de stemgerechtigde ingelanden.
1920-1943 augustus 1 deel
- 5-6** Notulen van de vergaderingen van hoofdingelanden.
1945-1964 1 deel en 1 pak
- 5** 1945-mei 1953.
- 6** augustus 1953-1964.
- 7-17** Notulen van de vergaderingen van het dagelijks bestuur.
1926-1965 7 delen en 4 pakken
- 7** 1926-februari 1936.
- 8** maart 1936-december 1940.
- 9** december 1940-augustus 1944:
- 10** augustus 1944-april 1947.
- 11** mei 1947-mei 1949.
- 12** juni 1949-juni 1951.
- 13** juni 1951-januari 1954.
- 14** februari 1954-december 1955.
- 15** januari 1956-februari 1958.
- 16** februari 1958-deptember 1961.
- 17** oktober 1961-januari 1965.

1.2. INGEKOMEN EN UITGEGANE STUKKEN

- 18-23** Ingekomen en minuten en doorslagen van uitgaande stukken.
1920-1925 6 omslagen
- 18** 1920.
- 19** 1921.
- 20** 1922.
- 21** 1923.
- 22** 1924.
- 23** 1925.

24	Brievenboek. 1926-1929	1 deel
25	Register van ingekomen stukken. 1926-1929	1 deel

2. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

2.1. BESTUURSINRICHTING

2.1.1. ALGEMEEN

- 26** Werkstuk van Q. Kamp te Raamsdonk over het waterschap De Beneden Donge.
1948 1 katern

2.1.2. OPRICHTING

- 27** Stukken betreffende het oprichtingsbesluit, het bijzonder reglement en wijziging daarvan.
1921-1958 1 pak
- 28** Brief aan de provinciale waterstaat betreffende voor samenvoeging in aanmerking komende waterschappen. Minuut.
1932 1 stuk
- 29** Stukken betreffende de reorganisatie van waterschappen in het rechtsgebied van waterschap Het Zuiderafwateringskanaal en De Beneden Donge.
1938-1939
- 30** Stukken betreffende de opheffing van waterschappen in het gebied van waterschap De Beneden Donge.
1946-1950
- 31** Stukken betreffende de opheffing en reorganisatie van waterschappen in het gebied van waterschap Het Zuiderwafwateringskanaal en waarbij ook de Beneden Donge betrokken was.
1956
- 32** Besluit van Gedeputeerde Staten tot opheffing van de waterschappen De Beneden Donge, De Donge en Gecombineerde Aanwassen en tot oprichting van een nieuw waterschap De Donge.
1964 1 katern

2.1.3. BEGRENZING

- 33** Stukken betreffende (verzoeken tot) grenswijzigingen.
1929-1953

2.1.4. KAARTEN

- 34** Correspondentie inzake kaartmateriaal.
1929, 1941-1953
- 35** Kaarten.
z.d.

2.2. BESTUUR

2.2.1. ALGEMEEN

- 36** Besluit van Gedeputeerde Staten tot benoeming van vier bestuursleden in het voorlopig dagelijks bestuur en een secretaris-penningmeester. Met bijlage.
1922 2 stukken
- 37** Roosters van aftreden van leden van het bestuur.
z.d., 1925-1969 3 stukken
- 38** Stukken betreffende de verkiezing van bestuursleden.
1925-1969
- 39** Stukken betreffende individuele bestuursleden.
1926-1964 1 pak
N.B. Alfabetisch gerangschikt op naam.
- 40** Brieven aan Gedeputeerde Staten over de verkiezing van leden van het bestuur. Minuten.
1926, 1935 2 stukken
- 41** Stukken betreffende door het bestuur gemaakte excursies.
1927-1951
- 42** Briefwisseling inzake de vereisten voor het bestuurslidmaatschap.
1934 3 stukken
- 43** Verklaringen en vergunningen inzake het gebruik van vervoermiddelen door leden van het bestuur.
1942-1947 3 stukken
- 44** Offerte voor een ongevallenverzekering ten behoeve van leden van het bestuur.
1955 1 stuk

2.2.2. STEMGERECHTIGDE INGELANDEN / HOOFDINGELANDEN

45	Presentielijst van een algemene vergadering te Oosterhout.
1925	1 stuk
46	Lijsten van stemgerechtigde ingelanden.
1925-1945	1 pak
47	Lijsten van hoofdingelanden.
1944-1945, 1962	
48	Uittreksels uit de lijst van stemgerechtigde ingelanden, districten 3 tot en met
12 en districten 8 en 10.
1953-1954	

2.2.3. BEZOLDIGING

49	Stukken betreffende de jaarwedden van leden van het bestuur en het
presentiegeld van de hoofdingelanden.
1926, 1950-1963 | |
|-----------|--|--|

2.2.4. INLIGGENDE WATERSCHAPPEN

50	Stukken betreffende de voorzitters van de inliggende waterschappen.
z.d., 1922-1933 | |
|-----------|--|--|

2.3. HULPMIDDELEN BIJ DE UITVOERING VAN DE TAAK

2.3.1. PERSONEEL

2.3.1.1. ALGEMEEN

51-69	Persoonsdossiers.
1926-1964	19 omslagen
	N.B. Zie ook de archieven van waterschap De Donge en waterschap De Dongestroom.	
51	A. de Bruin, administratief ambtenaar.	
52	H. van Disseldorp, administratief medewerker.	
53	J. H. van Elshout, polderwerkman.	
54	J. J. van Elshout, bemalingsbeambte.	
55	J. van Etten, secretaris-penningmeester.	
56	P. Heurter, machinist.	
57	J. Heyblom, hulpmachinist.	
58	A. Hogenbosch, waarnemend penningmeester.	
59	H. Kanters, polderwerkman.	
60	P. Netten, polderwerkman.	

-
- 61 C.Nieuwenhuizen, waarnemend penningmeester.
 - 62 H. Pieters, bemalingsbeambte.
 - 63 J. Rutters, polderwerkman.
 - 64 J. Sanner, bemalingsbeambte.
 - 65 W. Schep, bemalingsbeambte.
 - 66 J. Schoots, machinist / bankwerker.
 - 67 M. Surink, waarnemend secretaris.
 - 68 J. Verduyn, polderwerkman.
 - 69 K. van Vught, polderwerkman.

- 70 Correspondentie inzake het personeel.
1941-1958
- 71 Stukken betreffende een verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid.
1942-1962
- 72 Briefwisseling met de ambtenarenorganisaties.
1946-1964
- 73 Stukken betreffende de tewerkstelling van arbeiders in tijdelijke dienst.
1950-1964

2.3.1.2. INSTRUCTIES TE VOLGEN PROCEDURES

- 74 Stukken betreffende de instructie van de sluiswachter van de sluis aan de Hoge Brug.
1945, 1950
- 75 Brief met bijlage inzake het lidmaatschap van verboden verenigingen.
1952 2 stukken
- 76 Stukken betreffende te volgen procedures bij ziekte.
1953-1961

2.3.1.3. SECRETARIS / PENNINGMEESTER

- 77 Stukken betreffende de Duitse gevangenschap van de secretaris-penningmeester.
1945-1946 3 stukken
- 78 Stukken betreffende de bezoldiging van de secretaris en de penningmeester.
1945-1946
- 79 Besluiten van het dagelijks bestuur betreffende de toekenning van het zogeheten invasievoorschot aan de secretaris en de penningmeester.
1946

2.3.1.4. MACHINIST / BEMALINGSBEAMBTE

- 80** Stukken betreffende de sollicitatieprocedure voor de functie van chef-machinist / electriciën voor wat betreft de centrale Dongepolderbemaling.
1941
- 81** Brieven van het bestuur en van de opzichter houdende opmerkingen over de werkzaamheden van de bemalingsbeambte.
1949, 1954 3 stukken
- 82** Stukken betreffende de sollicitatieprocedure voor de functie van machinist van de Atlasgrijper.
1960

2.3.1.5. VELDWACHTER

- 83** Stukken betreffende de functie van onbezoldigd veldwachter.
1946-1959

2.3.1.6. ANDERE

- 84** Stukken betreffende de technische adviseurs van het waterschap.
1935-1948
- 85** Briefwisseling naar aanleiding van verzoeken van het bestuur om personeel ter beschikking te stellen.
1947-1950
- 86** Getuigschrift voor A. Damen in verband met zijn werkzaamheden voor het waterschap in dienst van de Heidemij. Met bijlage.
1950 2 stukken
- 87** Stukken betreffende een geschil met drie werknemers over ingehouden arbeidsloon voor het schouwmaken.
1950-1955

2.3.1.7. BEZOLDIGING

- 88** Besluiten van het dagelijks bestuur en van hoofdingelanden en stukken betreffende de bezoldiging van het personeel.
1941-1959 1 pak
- 89** Loonstaten.

1941, 1943, 1945, 1950, 1963, 1964

N.B. Overige niet bewaard.

1 pak

90

Stukken betreffende de kinderbijslag- en kindertoelageregelingen.
1941-1963

91

Stukken betreffende herziening van de bezoldigingen in verband met
reorganisaties.
1942-1954

92

Stukken betreffende de werkclassificatie en verdienstebeloning.
1963

2.3.1.8. SOCIALE VOORZIENINGEN

2.3.1.8.1. algemeen

93

Brief aan de Raad van Arbeid betreffende de oprichting van onder andere De
Beneden Donge en oprichting van waterschap De Donge.
1965

1 stuk

94

Stukken betreffende het lidmaatschap van de Bedrijfsvereniging van de
Nederlandse Gemeenten.
1943-1957

94a

Stukken betreffende een spaarregeling ten behoeve van het personeel.
1959-1960

2.3.1.8.2. rentezegels

95

Stukken betreffende het plakken van rentezegels.
1941-1949

2.3.1.8.3. ziektewet

96

Stukken betreffende de ziekengeldverzekering.
1940-1941

97

Stukken betreffende de uitvoering van het ziekenfondsbesluit.
1942-1949

98

Stukken betreffende een ziektekostenverzekering / ongevallenverzekering
voor het personeel.
1951-1957, 1965

2.3.1.8.4. werkloosheidswet

- 99** Stukken betreffende de uitvoering van de Werkloosheidswet.
1952-1953

2.3.1.8.5. ongevallenwet

- 100** Stukken betreffende de uitvoering van de Ongevallenwet.
1945-1950, 1961

2.3.1.9. PENSIOEN EN WACHTGELD

- 101** Stukken betreffende de berekening van de verschuldigde
totaalpensioenpremie en het verhaal van de bijdragen.
1937-1960
- 102** Stukken houdende opgaven van mutaties in het personeelsbestand.
1940-1958
- 103** Stukken betreffende de aansluiting van 'losse arbeiders' bij het
Bedrijfspensioenfonds voor de Landbouw.
1949-1964
- 104** Stukken betreffende de afrekening van pensioen- en wachtgelden van
personeel van de per 1 juli 1953 opgeheven inliggende waterschappen.
1950-1953, 1956
- 105** Stukken betreffende de pensioenaanvraag van C. Mandemakers.
1951-1952

2.3.2. GEBOUW EN HUISVESTING

- 106** Stukken betreffende de beschikbaarstelling van energie en brandstof voor
het waterschapshuis.
1941-1961
- 107** Stukken betreffende de aansluiting op het telefoonnet.
1943-1956
- 108** Stukken betreffende de aankoop, verbouwing en het gebruik van het pand
Hoofdstraat 6 te 's-Gravenmoer.
1951-1965 1 pak
- 109** Briefwisseling met de gemeente 's-Gravenmoer over de huur van een

gedeelte van het verenigingslokaal.
1951, 1955 4 stukken

2.3.3. ARCHIEF EN REGISTRATUUR

- 110** Briefwisseling over het archief en de registratuur.
1925-1965
- 111** Stukken betreffende het registratuurplan.
1935-1937
- 112** Stukken betreffende de ontwerp-gemeenschappelijke regeling voor
gemeente- en waterschapsarchieven.
1952
- 113** Briefwisseling met Gedeputeerde Staten inzake het doen van opgave van
eventuele schade als gevolg van de waternoodsramp.
1953 3 stukken
- 114** Dossierinventaris.
z.d. 2 bandjes in 1 omslag

2.3.4. FINANCIËN

2.3.4.1. ALGEMEEN

- 115** Staten houdende financiële gegevens, opgemaakt ten behoeve van het
provinciaal verslag en het Centraal Bureau voor de Statistiek.
1939-1952
- 115a** Register houdende opgaven van te heffen couponbelasting.
1941 1 katern
- 116** Lijst van te betalen recognities.
z.d., 1941-1952 1 stuk
- 117** Overzichten van kapitaalsuitgaven.
1941/1942-1950/1951, 1946/1947 2 deeltjes
- 118** Telegram van de Commissaris der Provincie inzake het inleveren van
biljetten van fl. 1000,- en fl. 500,-.
1943 1 stuk
- 119** Stukken betreffende het lidmaatschap van de waarborgmaatschappij 'Molest
Risico', alsmede een ingediende schadeclaim.
1943-1947

- 120** Stukken betreffende de samenstelling van een economisch rapport in verband met de minder gunstige financiële toestand van het waterschap. 1945-1947
- 121** Registers houdende overzichten van kapitaalsuitgaven / ontvangsten, schulden, exploitatiekosten en drukwaterlasten. 1947
- 122** Stukken betreffende de overdracht van kas, boeken en archief van de per 1 juli 1950 opgeheven inliggende waterschappen. 1950
- 123** Stukken betreffende deelname aan de Frauderisico - Onderlinge van Gemeenten (F.O.G.). 1951-1954
- 124** Rapoorten van het Bureau voor Verificatie en Financiële Adviezen voor Nederlandse Gemeenten. 1955-1965
- 408** Stukken betreffende de samenwerking met het Adviesbureau voor Civiel- Ingenieurswerken te 's-Gravenhage. 1939-1950 1 pak

2.3.4.2. REKENING-COURANT

- 125-128** Registers houdende aantekeningen betreffende de rekening-courant. 1928-1948 4 deeltjes
- 125** november 1928-september 1944 (storting en opname kasgelden).
- 126** september 1944-februari 1948 (storting en opname kasgelden).
- 127** november 1940-september 1947 (buitengewone uitgaven).
- 128** september 1947-maart 1948 (buitengewone uitgaven).
- 129** Stukken betreffende het aangaan van rekening-courantovereenkomsten. 1928-1964 1 pak

2.3.4.3. GELDLENINGEN EN AANDELEN

- 130** Stukken betreffende de afwikkeling van een geldlening welke is aangegaan door het voormalig waterschap De Gecombineerde Willemspolder (1885). 1920-1955
- 131** Stukken betreffende het aangaan van geldleningen.

1926-1961 1 pak
 N.B. Stukken betreffende het aangaan van geldleningen werden geplaatst in het archief van het waterschap dat voor de laatste aflossing zorgdraagt.

- 132** Stukken betreffende het verwerven van aandelen in de Nederlandse Waterschapsbank te 's-Gravenhage.
1954-1961

2.3.4.4. BELASTINGEN

2.3.4.4.1. omslag

2.3.4.4.1.1. vaststelling en classificatie

- 133** Stukken betreffende de hoogte der waterschapslasten.
1926-1963 1 pak

- 134** Stukken betreffende het ontwerpen van de legger der hectarentalen.
1940-1947

- 135** Stukken betreffende de classificatie van gronden.
1943-1958

- 136** Stukken betreffende het eventueel mechanisch vervaardigen van kohieren en aanslagbiljetten.
1943-1964

- 137-139** Classificatiekaarten behorende bij het besluit van het dagelijks bestuur dezer dagen 14 oktober 1958. Met overzichtskaart. 3 pakken

- 137** Overzichtskaarten 1-30.
138 Overzichtskaarten 31-60.
139 Overzichtskaarten 61-93.

2.3.4.4.1.2. heffing

- 140** Stukken betreffende de heffing van waterschapslasten rechtstreeks van de gemeenten.
1926-1929, 1938

- 141** Stukken betreffende de oppervlakte der gronden en de vermelding van eigenaren.
z.d., 1926, 1940, 1944

- 142** Brief van de ontvanger der Registratie en Domeinen over het belasten van de spoorlijn Lage Zwaluwe - 's-Hertogenbosch.
1928 1 stuk

-
- 143-158** Registers van te heffen waterschapslasten. Met opgave van oppervlakte en het kohier / kadastraal leggenummer.
1947/1948 16 banden
- 143** Loon op Zand, 1-566.
 - 144** Loon op Zand, 567-1148.
 - 145** Loon op Zand, 1149-1490.
 - 146** Dongen, 1-509.
 - 147** Dongen, 510-990.
 - 148** Dongen, 991-1242.
 - 149** Raamsdonk, 1-495.
 - 150** Raamsdonk, 496-1096.
 - 151** Waspik, 1-217.
 - 152** 's-Gravenmoer, 1-306.
 - 153** Capelle, 1-141.
 - 154** Oosterhout, 1-476.
 - 155** Oosterhout, 477-949.
 - 156** Oosterhout, 950-1548.
 - 157** Oosterhout, 1549-1812.
 - 158** Geertruidenberg, 1-24.
- 159** Brief aan waterschap De Maaskant te Oss over de heffing van waterschapslasten. Afschrift.
1954 1 stuk
- 2.3.4.4.1.3. kohieren**
- 160** Kohieren van de omslag.
1925-1943/1944
- 2.3.4.4.1.4. invordering**
- 161** Stukken betreffende de invordering van achterstallige waterschapslasten.
1929-1954
- 162** Stukken betreffende de aanstelling van een deurwaarder en de tarieven voor de berekening.
1959
- 2.3.4.4.1.5. andere belastingen**
- 163** Stukken betreffende grondbelasting.
1943-1953
- 164** Stukken betreffende straatbelasting.
1952

-
- 165** Stukken betreffende het betalen van waterschapslasten aan waterschap
Zuiveringschap De Donge.
1963 2 stukken

2.3.4.5. EIGENDOMMEN

2.3.4.5.1. algemeen

- 166** Stukken betreffende de verkoop van overtollige materialen en de verpachting
van visrecht, griendhout en kade.
1941-1954
- 167** Stukken betreffende de aansluiting van particulieren op het elektrisch net
van het waterschap.
1941-1947
- 168** Stukken betreffende de vestiging van erfdiensbaarheden.
1953-1967

2.3.4.5.2. onroerende goederen

2.3.4.5.2.1. verzekering en oorlogsschade

- 169** Stukken betreffende de verzekering tegen schade aan onroerende
goederen.
1931-1955
- 170** Stukken betreffende herstel oorlogsschade.
1942-1954
- 171** Stukken betreffende de taxatie van oorlogsschade aan gemalen.
1944-1956 1 pak
- 172** Stukken betreffende de financiering van het herstel van oorlogsschade.
1945-1956 1 pak
- 173** Verzamelstaten van de in rekening gebrachte nota's wegens herstel van
oorlogsschade.
1945/1946-1948/1949
- 174** Stukken betreffende de herbouw van de door oorlogsgeweld vernielde
dienstwoningen nabij Willemsbrug te Raamsdonk en de Hoge Brug te 's-
Gravenmoer.
1946-1948 1 pak

2.3.4.5.2.2. aankoop

- 175-180** Akten betreffende de aankoop van onroerende goederen. Met bijlagen.
1942-1964 6 omslagen
- 175** 1942-1948.
176 1950-1951.
177 1952-1953.
178 1954-1955.
179 1956-1958.
180 1960-1964.
- 181** Stukken betreffende de aankoop van kaden gelegen in de Dongendijkse
polder en langs de Groenendijkse Haven.
1947-1950 1 pak
- 182** Stukken betreffende de aankoop van een gedeelte van de waterleiding te
Oosterhout.
1949
- 183** Stukken betreffende de afdamming van een gedeelte van het Zuidergat en
de daarmee samenhangende aankopen.
1949-1951 1 pak
- 184** Stukken betreffende de aankoop van land, water, kunstwerken en een
gemaal in de Willemspolder en de Oostpolder.
1950
- 185** Stukken betreffende de aankoop van gedeelten Dongekade en weg in de
Dongendijkse polder en bij de voormalige Groenendijkse Haven.
1951
- 186** Stukken betreffende de aankoop van kaden langs de rechteroever van de
Donge en aan weerszijde van de gedempte 's-Gravenmoerse Vaart.
1951-1954
- 187** Stukken betreffende de aankoop van wegen, waterlopen, kaden en
kunstwerken in de Willemspolder en de Oostpolder.
1951-1954 1 pak
- 188** Stukken betreffende de aankoop van perceeltjes kade en weg in de
Dongendijkse
1952
- 189** Brieven van de bewaarder der Hypotheken en Kadaster betreffende de
overschrijving van de eigendommen van de per 1 juli opgeheven inliggende
waterschappen op waterschap De Beneden Donge. Afschriften.
1954 2 stukken

190 Stukken betreffende de aankoop van een strook grond te Oosterhout in verband met een kadebreuk.
1954-1955

191 Stukken betreffende de aankoop van percelen grasland en kade te 's-Gravenmoer.
1963

2.3.4.5.2.3. verkoop

192 Stukken betreffende de verkoop van gronden nabij het voormalige Zuidergat.
1951-1961

193 Stukken betreffende de verkoop van een perceel grond in de Willemspolder.
1951-1952

2.3.4.5.2.4. verhuur

194 Stukken betreffende de verhuur van woningen.
1941-1961

195 Stukken betreffende de verhuur van een opslagruimte bij het gemaal aan de Dongebrug te Raamsdonksveer.
1948-1949

196 Stukken betreffende de verhuur van tuingrond.
1954, 1957

2.3.4.5.2.5. verpachting

197 Stukken betreffende de verpachting van gronden van het waterschap.
1950-1967

2.3.4.5.3. roerende goederen

2.3.4.5.3.1. verzekering

198 Stukken betreffende de casco-verzekering van de motorboot 'De Donge'.
1942, 1950-1966

N.B. Deels behorend tot het archief van waterschap De Donge. In verband met volledigheid hier opgenomen.

199 Stukken betreffende de reconstructieverzekering voor administratieve bescheiden.
1950-1965

- 200** Stukken betreffende de verzekering van motorrijtuigen.
1942-1960

2.3.4.5.3.2. aankoop en verkoop / gebruik en onderhoud

- 201** Staat van goederen aanwezig in de Dongecentrale te Raamsdonksveer en de daarbijbehorende pompstations.
1941
- 202** Stukken betreffende de verkoop van rietgewas in de Groenendijkse haven.
1942-1943
- 203** Stukken betreffende het gebruik van auto's voor de dienst en de benodigde vergunningen daartoe.
1945-1947
- 204** Stukken betreffende het onderhoud van de motor- en roeiboot.
1945-1952
- 205** Stukken betreffende de aankoop en reparatie van een motorboot die de naam 'Dongestroom II' zal gaan dragen.
1946
- 206** Overeenkomsten inzake de aankoop van tractors, olietank en een brug.
1956-1960 4 stukken

2.3.4.6. VERANTWOORDING VAN HET FINANCIËEL BEHEER

2.3.4.6.1. algemeen

- 207** Uittreksels uit het verslag der opneming van kas en boeken en van het onderzoek der administratie verricht vanwege Gedeputeerde Staten.
1936, 1937, 1943 3 stukken
- 208** Brieven inzake de vaststelling van de rekeningen van de per 1 juli 1953 opgeheven inliggende waterschappen.
1950

2.3.4.6.2. kasboeken

- 209-234** Kasboek van ontvangsten en uitgaven.
1921-1964 2 pakken, 1 katern, 14 delen en 9 omslagen
- 209** 1921, 1925-1926.
- 210** 1926/1927-1935/1936.

211	1936/1937-1945/1946.
212	1946/1947, inkomsten.
213	1946/1947, uitgaven.
214	1947/1948, inkomsten.
215	1947/1948, uitgaven.
216	1948/1949, inkomsten.
217	1948/1949, uitgaven.
218	1949/1950, inkomsten.
219	1949/1950, uitgaven.
220	1950/1951, inkomsten.
221	1950/1951, uitgaven.
222	1951/1952, inkomsten.
223	1951/1952, uitgaven.
224	1952/1953-1954/1955, inkomsten.
225	1952/1953-1954/1955, uitgaven.
226	1955-1956.
227	1956/1957.
228	1957/1958.
229	1958/1959.
230	1959/1960.
231	1960/1961.
232	1962.
233	1963.
234	1964.

2.3.4.6.3. grootboeken

235-286	Grootboeken van ontvangsten en uitgaven. 1929/1930-1964	28 banden en 24 katernen
235	1929/1930, inkomsten.	
236	1929/1930, uitgaven.	
237	1930/1931, inkomsten.	
238	1930/1931, uitgaven.	
239	1931/1932, inkomsten.	
240	1931/1932, uitgaven.	
241	1932/1933, inkomsten.	
242	1932/1933, uitgaven.	
243	1933/1934, inkomsten.	
244	1933/1934, uitgaven.	
245	1934/1935, inkomsten.	
246	1934/1935, uitgaven.	
247	1935/1936, inkomsten.	
248	1935/1936, uitgaven.	
249	1936/1937, inkomsten.	
250	1936/1937, uitgaven.	
251	1937/1938, inkomsten.	
252	1937/1938, uitgaven.	
253	1938/1939, inkomsten.	
254	1938/1939, uitgaven.	

255	1939/1940, inkomsten.
256	1939/1940, uitgaven.
257	1940/1941, inkomsten.
258	1940/1941, uitgaven.
259	1941/1942.
260	1942/1943, inkomsten.
261	1942/1943, uitgaven.
262	1943/1944, inkomsten.
263	1943/1944, uitgaven.
264	1944/1945.
265	1945/1946.
266	1946/1947.
267	1947/1948.
268	1948/1949.
269	1949/1950.
270	1950/1951.
271	1951/1952.
272	1952/1953.
273	1953/1954.
274	1954/1955.
275	1955/1956.
276	1956/1957.
277	1957/1958.
278	1958/1959.
279	1959/1960.
280	1960/1961.
281	1962, inkomsten.
282	1962, uitgaven.
283	1963, inkomsten.
284	1963, uitgaven.
285	1964, inkomsten.
286	1964, uitgaven.

2.3.4.6.4. begrotingen

287-304 Begrotingen van inkomsten en uitgaven.
1927/1928-1964

18 omslagen

287	1927/1928-1936/1937.
288	1937/1938-1946/1947.
289	1947/1948-1948/1949.
290	1949/1950.
291	1950/1951.
292	1951/1952.
293	1952/1953.
294	1953/1954.
295	1954/1955.
296	1955/1956.
297	1956/1957.
298	1957/1958.

299	1958/1959.
300	1959/1960.
301	1960/1961.
302	1962.
303	1963.
304	1964.

2.3.4.6.5. rekeningen

305-312	Rekeningen van inkomsten en uitgaven. 1921-1964	8 omslagen
305	1922 (vanaf oprichting)-april 1926.	
306	januari 1926-juni 1926.	
307	1926/1927-1935/1936.	
308	1936/1937-1945/1946.	
309	1946/1947-1950/1951.	
310	1951/1952-1955/1956.	
311	1956/1957-1960/1961.	
312	1962/1964.	

2.3.4.6.6. bijlagen tot de rekening

313-351	Bijlagen tot de rekening. 1926-1964	39 pakken
313	januari 1926-juni 1926.	
314	1926/1927.	
315	1927/1928.	
316	1928/1929.	
317	1929/1930.	
318	1930/1931.	
319	1931/1932.	
320	1932/1933.	
321	1933/1934.	
322	1934/1935.	
323	1935/1936.	
324	1936/1937.	
325	1937/1938.	
326	1938/1939.	
327	1939/1940.	
328	1940/1941.	
329	1941/1942.	
330	1942/1943.	
331	1943/1944.	
332	1944/1945.	
333	1945/1946.	
334	1946/1947.	
335	1947/1948.	
336	1948/1949.	
337	1949/1950.	

338	1950/1951.
339	1951/1952.
340	1952/1953.
341	1953/1954.
342	1954/1955.
343	1955/1956.
344	1956/1957.
345	1957/1958.
346	1958/1959.
347	1959/1960.
348	1960/1961.
349	1962.
350	1963.
351	1964.

2.4. UITVOERING VAN DE TAAK

2.4.1. ALGEMEEN

352	Stukken betreffende plannen tot verbetering van de waterstaatkundige toestand. 1926-1930	1 pak
353	Stukken betreffende de waterstaatkundige toestand in westelijk Noord-Brabant, hoofdzakelijk met betrekking tot de nieuwe verbinding tussen de Schelde en de Rijn. 1931-1932	
354	Stukken houdende statistische gegevens opgemaakt ten behoeve van het jaarverslag van de provinciale waterstaat in Noord-Brabant. 1931-1964	
355	Brieven van H. Allard te Geertruidenberg over de gevaren van de werken rond de Biesbosch. 1933-1940	
356	Stukken betreffende pogingen tot verbetering van de waterstaats- en landbouwkundige toestand in het gebied van De Beneden Donge. 1932-1934	
357	Plan tot verbetering van de waterstaatkundige toestand van de gronden beoosten en bewesten de 's-Gravenmoerse Vaart. Met tekening. 1938	1 pak
358	Stukken betreffende de verbetering van de afwatering in het gebied van De Beneden Donge. Met kaartmateriaal. z.d., 1939, 1941	1 pak

-
- 359** Stukken betreffende het wetsontwerp tot aanvulling van de wet van 28 februari 1891 ter vaststelling van bepalingen betreffende 's Rijks waterstaatswerken.
1939, 1951
- 360** Briefwisseling met Rijkswaterstaat inzake de toezending van gegevens ten behoeve van de waterstaatskaart van Nederland.
1940 3 stukken
- 361** Correspondentie betreffende het inzenden van waterstaatsgegevens ten behoeve van de provinciale waterstaat.
1941-1942
- 362** Plankaarten van het oostelijk en westelijk deel van het gebied van De Beneden Donge.
1943 2 stukken
- 363** Circulaire van A. van de Poel, lid van Gedeputeerde Staten, over de eventuele achterstelling van Noord-Brabant bij het westen.
1947 1 stuk
- 364** Stukken betreffende een door diverse gemeenten en waterschappen in het gebied van de waterschappen Het Zuiderafwateringskanaal en De Beneden Donge aan de Tweede Kamer gericht adres inzake de voorgenomen indijking van de Biesbosch.
1952
- 365** Rapport inzake de waterbeheersing in het waterschap. Met kaarten.
1961
- 2.4.2. RUILVERKAVELINGEN
- 366** Stukken betreffende ruilverkaveling 'Het Kromgat'.
1944-1950 1 pak
- 367** Stukken betreffende ruilverkaveling 'Het Eendenest'.
1949-1961 1 pak
- 368** Stukken betreffende ruilverkaveling 'Teteringen'.
1955
- 369** Stukken betreffende de vrijwillige ruilverkaveling 'De Moer' onder de gemeente Loon op Zand. Met kaarten.
1962-1966
- 370** Stukken betreffende de vrijwillige ruilverkaveling 'Bartelen Akker' onder de gemeente Loon op Zand. Met kaarten.

1963

N.B. Voor stukken betreffende ruilverkaveling Zuiderafwateringskanaal Beneden Donge zie het archief van waterschap De Dongestroom.

2.4.3. TOEZICHT

2.4.3.1. KEUR

371 Stukken betreffende de keur.
1934-1955

372 Stukken betreffende het politietoezicht in de polders.
1949, 1953-1954

2.4.3.2. SCHOUW

373 Correspondentie inzake het schouwmaken van de waterlopen.
1945-1955

2.4.3.3. VERGUNNINGEN EN ONTHEFFINGEN

374 Briefwisseling met C. M. van Alphen, vruchtenkweker te Alphen, over het plaatsen van een wildwatermolen.
1946 2 stukken

375 Rondschrijven aan de besturen van de inliggende waterschappen aangaande de overkoepelende taak van waterschap De Beneden Donge voor wat betreft de ontwatering en de competentie van die inliggende waterschappen zelf.
1948 1 stuk

376 Register van afgegeven vergunningen.
1949-1965 1 deeltje
N.B. Loopt door tot 1971. Bevat ook vergunningen afgegeven door waterschap De Donge.

377 Stukken betreffende een te verlengen in- en uitlaatduiker in de haven van Raamsdonksveer.
1953

378 Briefwisseling met de 'Stedelijke Godshuizen' te Geertruidenberg inzake een langs de teen van de dijk van de Gasthuiswaard te graven afvalwateringssloot.
1954 3 stukken

379 Stukken betreffende de waterafvoer nabij de Zuidhollandse Dijk te Sprang-Capelle.

1959

- 380** Kennisgevingen inzake hinderwetvergunningen.
1962, 1964
- 381-397** Vergunningen en ontheffingen verleend aan gemeenten / instellingen.
1949-1964 (1979) 15 pakken en omslagen
- 381** Commissie voor de ruilverkaveling 'Het Eendenest', 1954.
382 Waterschap 'Gecombineerde Aanwassen', 1957.
383 Gemeente Dongen, 1959-1964.
384 Gemeente Loon op Zand, 1959, 1961.
385 Gemeente 's-Gravenmoer, 1951-1964.
386 Gemeente Oosterhout, 1953, 1959.
387 NV PNEM, 1949-1964.
388 PTT, 1949-1964.
389 Gemeente Raamsdonk, 1958-1962.
390 Ten behoeve van de Rotterdam-Rijn pijpleiding, 1958-1979
N.B. Stukken ten dele behorend tot het archief van waterschap De
Dongestroom. In verband met de volledigheid bij elkaar gelaten.
391 Rijkswaterstaat, ten behoeve van rijksweg 27, 1959-1972
N.B. Stukken ten dele behorend tot het archief van waterschap De
Dongestroom. In verband met de volledigheid bij elkaar gelaten.
392 Staat, Financiën, Rentambt Noord-Brabant, 1951.
393 Staatsmijnen in Limburg, 1958-1959.
394 NV Streekgasvoorziening Oosterhout, 1959.
395 NV Waterleidingmaarschappij Noord-West Brabant, 1954-
1964.
396 Gemeente Waspik, 1961.
397 Provinciale Waterstaat, 1954, 1959.
- 398-403** Vergunningen en ontheffingen verleend aan particulieren.
1948-1963 6 omslagen
N.B. Alfabetisch op naam gerangschikt.
398 A-Boon.
399 C-Excelsior.
400 Faro-In 't Groen.
401 Hervormde Gemeente-Jacobs.
402 Kamp-Van Loon.
403 Montfoort-Van Zon.
- 404-407** Ontheffingen van de ontgrondingsverordeningen.
1951-1964 4 pakken
N.B. Alfabetisch op naam gerangschikt.
404 A-M.
405 C. J. van de Voort NV te Dongen.
406 P-V.
407 W-Z, gemeenten en instellingen.

2.4.4. BEHEER EN ONDERHOUD WATERSTAATSWERKEN

2.4.4.1. ALGEMEEN

- 407a** Stukken betreffende het plan tot verbetering van de waterstaatkundige toestand in het stroomgebied van de Donge.
1928-1931
- 408** Stukken betreffende de samenwerking met het Adviesbureau voor Civiel-
Ingenieurswerken te 's-Gravenhage.
1939-1950 1 pak
- 409** Stukken betreffende een bouwprogramma in het kader van de verbetering
van de waterstaatkundige toestand.
1941, 1946
- 410** Kaart van het rioleringsplan van de gemeente Dongen.
1944 1 stuk
- 411** 'Enquêtes' met betrekking tot de uitvoering van openbare werken.
1947-1952
- 412** Brief van de gemeente Oosterhout over een geprojecteerd industrieterrein
aan de Oude Haven. Met tekening.
1948 2 stukken
- 413** Brief aangaande de verbetering van gronden onder de gemeente Loon op
Zand.
1950 1 stuk
- 414** Memorandum inzake de waterstaatkundige toestand in noordelijk Noord-
Brabant.
1950 1 deeltje
- 415** Situatiekaarten met betrekking tot het uitbreidingsplan van de gemeente
Raamsdonk.
1951 3 stukken
- 416** Stukken betreffende het dijkleger.
1957-1962 1 pak

2.4.4.2. WATERSTAND

- 417** Stukken betreffende de tekorten aan water in verband met het waterpeil. Met
kaarten.
1928-1957

-
- 418** Stukken betreffende de afvoer van overtollig water / waterbezwaar. Met kaarten.
1929-1960
- 419** Staten houdende aantekeningen betreffende de waterstanden nabij de Hoge Brug te 's-Gravenmoer.
1935-1945 1 pak
- 420** Rapport van ingenieursbureau J. van Hasselt & De Koning betreffende de watervrijmaking van de Gecombineerde Willemspolder. Met kaart.
1937 2 stukken
- 421** Stukken betreffende de lozing van Dommelwater op het Wilhelminakanaal / De Donge
1937-1939
- 422** Stukken betreffende het te handhaven polderpeil in verband met de nieuw te stichten gemalen.
1941-1942
- 423** Stukken betreffende de verbetering van domeingronden in de Oostpolder.
1941-1945
- 424** Stukken betreffende rijksbijdragen in de kosten van extra bemaling.
1945
- 425** Situatietekening van de peilschalen nabij de Rode Brug en de Hoge Brug.
1949 1 stuk
- 426** Stukken betreffende plannen tot het maken van een bergboezem in de Vaartse Veertels. Met bijbehorende kaarten.
1949-1952 1 pak
- 427** Correspondentie inzake de waterstanden.
1949-1964
- 428** Brieven betreffende de afwatering van de Kurenspolder.
1951 2 stukken
- 429** Stukken betreffende de ontwatering van hoge gronden en de overname van de Vaart onder Dongen.
1941-1948 1 pak

2.4.4.3. WATERLEIDINGEN

2.4.4.3.1. algemeen

- 430** Brieven betreffende de inzending van tekeningen en plankaarten van door het waterschap uit te voeren werken aan de provinciale waterstaat in Noord-Brabant en het Adviesbureau voor Civiel-Ingenieurswerken te 's-Gravenhage.
1947
- 431** Stukken betreffende het uitgraven van secundaire waterleidingen. Met tekeningen.
1948-1951
- 432** Stukken betreffende de overname in beheer en onderhoud van waterlopen in de gemeenten Dongen, Oosterhout en Loon op Zand.
1951-1964
- 433** Stukken betreffende het vervaardigen van een kaart in verband met de verbetering van waterlopen die in beheer en onderhoud zijn bij gemeenten.
1953-1955

2.4.4.3.2. legger

- 434a-434d** Stukken betreffende de legger der waterleidingen.
1952-1953
- 434a** Legger nrs. 1 - 58
- 434b** Legger nrs. 59 - 115
- 434c** Legger nrs. 116 - 158
- 434d** Overzichtskaarten behorend bij de leggers

2.4.4.3.3. de Donge

- 435** Stukken betreffende de plannen tot afsluiting van de Donge en het Oude Maasje en tot bedijking van de Biesbosch.
1928-1948, 1957-1960 1 pak
- 436** Stukken betreffende het onderhoud van de Dongerivier.
1926-1961
- 437** Stukken betreffende het dempen en verleggen van een gedeelte van de Donge.
1932
- 438** Stukken betreffende de normalisatie van de Donge.
1939-1955

- 439** Stukken betreffende de overname in beheer en onderhoud van de Dongerivier. Met kaarten.
1948-1952
- 440** Stukken betreffende het ruilen van gedeelten van de Dongerivier in verband met de aanleg van een brug en verbreding van de provinciale weg Oosterhout - 's-Gravenmoer. Met kaart.
1959

2.4.4.3.4. 's Gravenmoersche vaart, -haven en -gat

- 441** Stukken betreffende de overname in eigendom, beheer en onderhoud van de 's-Gravenmoerse Vaart. Met tekeningen.
1950-1951
- 442** Stukken betreffende het afdammen van de 's-Gravenmoerse Vaart. Met tekeningen en foto's.
1960-1963 1 pak
- 443** SD het afsluiten van het 's-Gravenmoerse Gat.
1953-1955 1 pak
- 444** Stukken betreffende het afdammen en uitbaggeren van het 's-Gravenmoerse Gat.
1959-1962 1 pak
- 445** Stukken betreffende het afsluiten van de 's-Gravenmoerse Haven. Met tekeningen.
1940-1951 1 pak
N.B. Tevens stukken betreffende bijkomende werken aan de Hoge Dijk en de Brouwersdijk.
- 446** Brief van waterschap De Polder van 's-Gravenmoer over de gevolgen van het afsluiten van de 's-Gravenmoerse Haven.
1947 1 stuk

2.4.4.3.5. Veertels

- 447** Stukken betreffende het verbeteren van sloten in het gebied De Veertels onder 's-Gravenmoer.
1952-1954

2.4.4.3.6. Groenendijkse Haven

- 448** Stukken betreffende de aankoop en afsluiting van de Groenendijkse Haven

en een geschil over het onderhoud. Met afschriften van retro-acta.
1934-1947

- 449** Stukken betreffende verbeteringswerkzaamheden aan de Groenendijkse Haven. Met tekeningen.
1936-1950 1 pak

2.4.4.3.7. Melkhaven

- 450** Stukken betreffende werken uitgevoerd bij de Melkhaven onder Raamsdonk. Met tekeningen.
1940-1947 1 pak
N.B. Werken uitgevoerd ten behoeve van ontwateringsplan Oostpolder.

- 451** Stukken betreffende de aankoop en het afsluiten van de Melkhaven. Met tekeningen.
1942-1943

2.4.4.3.8. andere

- 452** Stukken betreffende het ontwerp-afwateringskanaal Loonsche Heide.
1928-1931

- 453** Stukken betreffende de geplande afwateringskanalen (treksloten) ten noorden en ten zuiden van het Wilhelminakanaal.
1941, 1963-1964
N.B. Zie ook het archief van waterschap De Donge.

- 454** Stukken betreffende de afsluiting van het Kromgat en het Gooikensgat. Met
1940-1946

- 455** Stukken betreffende de afdamming van het Zuidergat en het haventje naar Sandoel. Met tekeningen.
1948 1 pak

- 456** Stukken betreffende het graven van een waterleiding in het poldertje Plattendam. Met tekening.
1948-1949

- 457** Stukken betreffende het dempen van een zwaikom in de 's-Gravenmoerse Haven.
1949-1951

- 458** Stukken betreffende de aankoop en overname in beheer en onderhoud van de waterloop De Dongevaart. Met tekening.
1950-1951

-
- 459** Stukken betreffende werkzaamheden aan de waterleidingen in de Boterpolder.
1950-1952
- 460** Stukken betreffende het profileren van kavelsloten in de Dongendijkse polder.
1950-1953
- 461** Stukken betreffende de waterlopen in de gemeente Loon op Zand.
1951-1963
- 462** Stukken betreffende het verbeteren van de sloten in het gebied Klein-Dongen.
1958-1964
- 463** Stukken betreffende het onderhoud van waterlopen in de gemeente Dongen.
1958
- 464** Stukken betreffende het rioleren van een waterloop in De Moer onder de gemeente Loon op Zand. Met tekeningen.
1964
- 465** Brieven over een eventuele overdracht van de Wijde Sloot onder de gemeente 's-Gravenmoer.
1964 2 stukken

2.4.4.4. SLUIZEN, STUWEN EN DUIKERS

2.4.4.4.1. sluizen

- 466** Stukken betreffende de vervanging van twee sluisdeuren van de sluis in de 's-Gravenmoerse Vaart nabij de Hooge Brug, met retro-acta over de aanleg in het kader van de verlegging van de Maasmond. Met tekeningen.
(1903), 1954-1955 1 pak
- 467** Stukken betreffende het onderhoud van sluizen.
1946-1954
- 468** Stukken betreffende het niet goed functioneren van een sluis en de daardoor ontstane overstromingen.
1959

2.4.4.4.2. stuwen

- 469** Stukken betreffende de aankoop van een stuw en het stuwrecht in de rivier de Donge. Met retro-acta.

1927

- 470** Brief van waterschap Beoosten de 's-Gravenmoersche Vaart over het plaatsen van een spaai in de 's-Gravenmoerse Vaart.
1949 1 stuk
- 471** Stukken betreffende het herstellen en verbeteren van een stuw en twee keerwanden onder 's-Gravenmoer.
1951-1952

2.4.4.4.3. duikers

- 472** Stukken betreffende de aanleg en het onderhoud van duikers. Met tekeningen.
1943-1959 1 pak
- 473** Brieven over het onderhoud van duikers in het Wilhelminakanaal, de Dombos en de Gasthuisweide.
1947-1951
- 474** Stukken betreffende de bouw van een grondduiker onder het Molenvaartje te 's-Gravenmoer.
1951-1952

2.4.4.5. WATERKERINGEN

2.4.4.5.1. algemeen / onderhoud

- 475** Correspondentie inzake het verhogen en verzwaren van kaden.
1926-1956 1 pak
- 476** Correspondentie inzake het beheer en onderhoud van de kaden.
1932-1954 1 pak
- 477** Stukken betreffende bijdragen van gemeenten en van andere waterschappen ten behoeve van werkzaamheden aan kaden.
1940-1942, 1947
- 478** Stukken betreffende het verzwaren van alle kaden langs het Noordergat, Zuidergat. De Donge, Haven van Oosterhout, 's-Gravenmoerse Vaart, Steelkovensvaartje en het Wilhelminakanaal. Met tekeningen.
1940-1948 1 pak
- 479** Stukken betreffende het aanvragen en verleend krijgen van subsidie ten behoeve van werkzaamheden aan kaden.
1940-1948 1 pak

-
- 480** Brieven en staat inzake het aanwezige materiaal op het werk 'verzwaren kade'.
1942 3 stukken
- 481** Stukken betreffende de tewerkstelling van gevangenen bij de kadeverzwaring.
1948
- 482** Stukken betreffende het omleggen van een gedeelte kade in de polder Eendracht.
1949

2.4.4.5.2. leggers

- 483** Briefwisseling met Gedeputeerde Staten over het samenstellen van de leggers der waterkeringen en waterleidingen. Met kaart.
1947-1948
- 484** Besluit van Gedeputeerde Staten tot vaststelling van de legger der waterkeringen.
1950 1 stuk
- 484a** Legger waterkeringen
1950
- 484b** Tekening behorend bij de legger waterkeringen.
- 485** Staten houdende aantekeningen omtrent de waterkeringen, opgemaakt ex art. 5, lid 2 van het reglement der waterkeringen.
1951-1964
- 486** Stukken betreffende de uitoefening van politiedwang op grond van de legger der waterkeringen.
1952-1954
- 487** Staten van eigenaren van waterkeringen.
z.d. 1 pak

2.4.4.5.3. Dongebekadingen

- 488** Stukken betreffende het onderhoud en het verhogen en verzwaren van de Dongebekadingen.
z.d., 1921-1950, 1960-1963 1 pak
- 488a** Dwarsprofielen van kadeverhogingen.

1899

2 stukken

2.4.4.5.4. andere bekadingen

- 489** Stukken betreffende het afgraven van kaden en het dempen van sloten in de gemeente Raamsdonk.
1947
- 490** Stukken betreffende het verzwaren van de kade langs de Oude en de Nieuwe Dombos en langs de Kleine Polder.
1948-1949
- 491** Stukken betreffende het verzwaren van de kade van de Boterpolder.
1950-1955
- 492** Stukken betreffende het verzwaren van de kade rondom het poldertje Lindonk langs het Noorder- en Zuidergat en bijkomende werken.
1950-1951 1 pak
- 493** Stukken betreffende het verzwaren van de kade van de Gasthuiswaard langs het Noordergat.
1950-1952
- 494** Stukken betreffende de aanleg van een kade nabij het gemaal De Hooge Brug te 's-Gravenmoer.
1953-1954

2.4.4.5.5. stormvloed, doorbraken en overstromingen

- 495** Stukken betreffende doorbraken en overstromingen.
1926-1949 1 pak
- 496** Stukken betreffende het herstel van schade, aangericht door de stormvloed van februari 1953.
1953 1 pak
- 497** Stukken betreffende de stormwaarschuwingsdienst.
1953-1955 1 pak
- 498** Stukken betreffende het aanvragen van voorschotten en de toekenning van subsidies naar aanleiding van stormvloedschade.
1953-1956 1 pak
- 499** Stukken betreffende de leverantie van materialen ten behoeve van het herstel van stormvloedschade.
1953-1956

-
- 500** Stukken betreffende de instelling van het 'Brabants Watersnoodfonds 1954'.
1954-1955
- 501** Overzichten van herstelwerkzaamheden naar aanleiding van de stormvloed
in 1954.
1954-1956 1 pak
- 502** Stukken betreffende het opnemen van de schade welke is aangericht in de
stormvloed van december 1954 en de mogelijkheid tot vergoeding van deze
schade.
1954-1955
- 503** Stukken betreffende de opheffing van het boezemgebied Waalwijk, mede
naar aanleiding van de stormvloed van december 1954. Met kaart.
1955-1957
- 504** Stukken betreffende hoogwaterstanden en de melding daarvan.
1954-1964
- 505** Plan van het provinciaal commando Bescherming Bevolking voor
hulpverlening bij watersnoodrampen, seizoen 1956-1957.
1956-1957
- 506** Stukken betreffende de stormvloed van februari 1962 en het herstel van de
schade.
1962-1963 1 pak

2.4.4.6. BEMALING

2.4.4.6.1. algemeen

- 507** Stukken betreffende overname van het rijk van de bemalingsinrichtingen en
de Dongecentrale.
1924-1950, 1955 1 pak
- 508** Ingekomen prijscouranten en dergelijke betreffende bemalingsinrichtingen.
1927-1939
- 509** Correspondentie inzake bemaling en de gemalen.
1929-1953 1 pak
- 510** Stukken betreffende de extra-bemaling.
1939-1945
- 511** Staten houdende aantekeningen betreffende hoog- en laagwaterstanden en
de weersgesteldheid.

1941-1943

- 512** Staten houdende opgaven van in de gemalen aanwezige materialen.
1941-1942, 1945
- 513** Stukken betreffende telefoonaansluitingen ten behoeve van de
bemaalingsdienst.
1941-1949
- 514** Stukken betreffende gehouden besprekingen ter griffie over een zevental
nieuw te stichten gemalen.
1942
- 515** Stukken betreffende vergunningen verleend door de Nassause Domeinraad
in verband met de bemaling.
1951-1952, 1961-1962
- 516** Stukken betreffende de verwerving van gronden ten behoeve van de nieuw
te stichten gemalen. 1 pak
1943-1948
- 517** Rapporten van de chef-machinist-electriciën over de toestand van de
bemaalingsinrichtingen en -gebouwen. 2 stukken
1945
- 518** Stukken betreffende de uitoefening van controle en toezicht door het bestuur
op het functioneren van de bemaling.
1946-1964
- 519-522** Dag- en weekrapporten inzake bemaling van de Dongepolders.
1941-1955 1 omslag en 3 pakken
- 519** 1941-1943, dagrapporten.
- 520** 1941-1943, 1947-1950, weekrapporten.
- 521** 1950-1955, weekrapporten.
- 522** april/mei 1954, overzichtsrapporten.
- 523** Besluit van het dagelijks bestuur inzake vaststelling van de grenzen van de
bemaalingsdistricten, met bijlagen, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten.
1950 3 stukken
- 524** Brief over de capaciteit van de gemalen. Met tekeningen. 3 stukken
1953
- 525** Briefwisseling met de gemeente 's-Gravenmoer over de sloop van een
voormalig pompstation.
1961-1964
- 526** Kaart van de diverse bemalingsgebieden. 1 stuk
1964

- 527** Staten houdende gegevens omtrent de pompstations.
z.d. 2 stukken

2.4.4.6.2. energievoorziening ten behoeve van gemalen

- 528** Rapport van de NV PNEM over de stroomleverantie ten behoeve van de
Dongebemaling.
1926 1 katern
- 529** Stukken betreffende de levering van electriciteit ten behoeve van de
bemaling.
1927-1939
- 530** Stukken betreffende de aanleg van een sterkstroomkabel van Oosterhout
naar Waspik. Met tekening.
1940-1943 1 pak
- 531** Stukken betreffende de levering van een hoogspanningsinrichting ten
behoef van de bemalingswerken.
1940-1944, 1948
- 532** Stukken betreffende de distributie van kolen en aardolieprodukten.
1941, 1946
- 533** Stukken betreffende de levering en afname van elektrische energie.
1941-1950
- 534** Brief met situatiekaart over de bouw van een 150 kV hoogspanningslijn
Dordrecht-Geertruidenberg.
1942 2 stukken
- 535** Stukken betreffende de aanleg en het onderhoud van een elektrische kabel
ter verbinding van de gemaaltjes.
1947-1956

2.4.4.6.3. bemalingsgebied gemalen Raamsdonk, Hoge Brug en Veertels

- 536** Stukken betreffende het verbouwen van de transformatorruimte in het
gemaal Raamsdonk. Met blauwdrukken.
1940-1941, 1948-1949
- 537** Stukken betreffende werkzaamheden nabij het gemaal Veertels in het kader
van een werkverruimende maatregel.
1941-1942
N.B. Bevat ook stukken betreffende het gemaal Groenendijk.

-
- 538** Stukken betreffende de levering en plaatsing van machines in de gemalen Hooge Brug, Veertels en Raamsdonk.
1942-1949
- 539** Stukken betreffende de stichting van de gemalen Raamsdonk, Veertels en Hooge Brug.
1944-1946
- 540** Mededeling van de burgemeester van Raamsdonk en verslag van de chef-machinist-electriciën inzake de vordering van een pompstation te Raamsdonk.
1943 2 stukken
- 541** Stukken betreffende de plannen tot verbetering van de afwatering van de bemalingsgebieden Veertels en Hooge Brug. Met tekening.
1944-1946
N.B. Bevat ook stukken betreffende het gemaal Kazegat.
- 543** Bestek en voorwaarden en andere stukken betreffende de voorbereidingen tot het herstel en de bouw van kunstwerken in de bemalingsgebieden Veertels en Hooge Brug. Met tekeningen.
1950-1951 1 pak
- 544** Stukken betreffende geconstateerde verzakkingen bij het gemaal Veertels.
1951
- 545** Rapporten met metingsresultaten van de gemalen Raamsdonk, Veertels en Hooge Brug
1964
- 2.4.4.6.4. bemalingsgebied gemalen Willemsbrug, Kazegat en Eendracht**
- 546** Stukken betreffende de aanbesteding en bouw van de gemalen Willemsbrug, Kazegat en Eendracht. Met tekeningen.
1941-1947 1 pak
- 547** Rapporten met bijlagen betreffende het verbeteren van de afwatering van de bemalingsgebieden Kazegat en Eendracht. Met tekeningen.
1947-1950
- 548** Stukken betreffende de stichting van het gemaal Willemsbrug en de duiker Kromgat. Met tekeningen.
1947-1950 1 pak
- 549** Stukken betreffende de aanbesteding en gunning van werken in de bemalingsgebieden Kazegat en Eendracht.

1948-1949 1 pak

550 Stukken betreffende de aankoop van gronden ten behoeve van de bemaling (waterleidingen) in het complex Kazegat. Met kaartjes.
1948-1950

551 Stukken betreffende de aankoop van gronden ten behoeve van de bemaling in complex Eendracht.
1948-1950

552 Rapporten van metingen van de gemalen Willemsbrug, Kazegat en Eendracht.
1948-1950

2.4.4.6.5. bemalingsgebied Groenendijk

553 Stukken betreffende de bouw, beproeving, herstel en onderhoud en overname van de staat van het gemaal nabij de Groenendijkse Haven. Met tekeningen.
1940-1947 1 pak

554 Meetrapport van het gemaal Groenendijk.
1964

2.4.4.6.6. vijzel Kromgat

555 Stukken betreffende de vijzel nabij de Slotbossetoren te Oosterhout.
1951-1953

2.4.4.7. BRUGGEN

556 Stukken betreffende de bouw van een brug over de Donge in de Lage Ham nabij Lagendonk. Met tekeningen.
1935

557 Brief van de Cultuurtechnische Dienst over de kosten van een brug over het Oude Maasje aan het Capelse Veer.
1937

558 Stukken betreffende de eventuele schade die zou ontstaan aan de bruggen over de 's-Gravenmoerse Vaart bij het uitdiepen van deze vaart.
1949

559 Stukken betreffende de overname van twee bruggen te Dongen Vaart door de gemeente Dongen in verband met abusievelijke toewijzing aan het

waterschap.
1955-1956, 1962

- 560** Stukken betreffende een te bouwen brug over de rivier de Donge in de provinciale weg 's-Hertogenbosch-Rijksweg 16. Met tekeningen.
1963

2.4.4.8. WEGEN

- 561** Stukken betreffende B-wegen.
1950-1959
- 562** Brieven inzake de legger der wegen van de gemeente Oosterhout.
1951 4 stukken
- 563** Stukken betreffende de overdracht in eigendom en beheer en onderhoud van wegen. Met tekeningen.
1951-1958
- 564** Stukken betreffende plannen tot en aanvragen voor subsidie ten behoeve van de verbetering van wegen. Met tekeningen.
1953-1954
- 565** Brief van Rijkswaterstaat aan de rooms-katholieke parochie van H. Johannes Baptist te Oosterhout betreffende uitwegen op rijksweg 27. Afschrift.
1954
- 566** Brieven over het gebruik van polderwegen.
1954
- 567** Stukken betreffende de exploitatiekosten van niet-planwegen.
1957-1964
- 568** Stukken betreffende de wijziging van de wegenlegger van de gemeenten 's-Gravenmoer en Dongen.
1961-1962
- 569** Stukken betreffende de verbetering van wegen in de gemeente 's-Gravenmoer. Met tekeningen.
1963-1964
- 570** Briefwisseling met de gemeente Sprang-Capelle over de toestand van de weg 'De Zuidhollandse Dijk'.
1963-1964
- 571** Stukken betreffende het berijden van wegen met een tractor c.q. paard en

wagen.
1963

2.4.5. WATERKWALITEIT

- 572** Stukken betreffende de bemoeiingen van het waterschap met de zuivering van verontreinigd water.
1926-1954 1 pak
- 573** Stukken betreffende de Dommelcommissie inzake afvalwaterzuivering.
1948-1949 1 pak
- 574** Stukken betreffende de commissie voor afvalwaterzuivering in het stroomgebied van de Donge en de oprichting van waterschap Zuiveringschap De Donge.
1948-1963 1 pak
- 575** Stukken betreffende ingekomen klachten over de vervuiling van het Dongewater.
1957-1964
- 576** Stukken betreffende pogingen van het bestuur om een einde te maken aan de vervuiling van de Dongerivier.
1961

2.5. SAMENWERKING MET ANDERE INSTELLINGEN

- 577** Stukken betreffende de representatie.
1927-1953
- 578** Stukken betreffende de oprichting van waterschap Het Zuiderafwateringskanaal.
z.d., 1928
- 579** Brief met bijlage van de nederlandse Federatie met verzoek om adhesie te betuigen aan een manifest over onder andere de Rijn-Scheldeverbinding.
1933 2 stukken
- 580** Stukken betreffende een geschil met Gedeputeerde Staten over de hoogte van de contributie voor de waterschapsbond.
1937
- 581** Stukken betreffende de inzending van gegevens ten behoeve van het jaarverslag van de Rijksdienst voor de Werkverruiming Inspectie Noord-Brabant.
1941

-
- 582** Stukken betreffende de oprichting van de waterschappen De Zandleij en de Houtse Polders.
1941
- 583** Briefwisseling met de provincie inzake de oprichting van
hoogheemraadschap Brabantse Bandijk.
1953 2 stukken
- 584** Afschrift van een ingezonden vragenlijst ten behoeve van de statistiek der
waterschappen in Noord-Brabant. Met circulaire.
1961 2 stukken
- 585** Overzichtskaart van het waterschap "De Beneden Donge"; met aanduiding
van wegen, waterlopen en waterkeringen en de daarbij behorende
leggernummers. 1 kaart